

Plenum

Tisdag 22.5.2018 kl. 14.09—16.51

9. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden

Regeringens proposition RP 46/2018 rd

Utskottets betänkande KoUB 9/2018 rd

Första behandlingen

Andre vice talman Tuula Haatainen: Ärende 9 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger kommunikationsutskottets betänkande KoUB 9/2018 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Debatt

16.10 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on tarkoituksena, että laajakaistarakentamiseen haja-asutusalueilla liittyvien hankkeitten maksatuksen määräaika poistettaisiin laista. Tämä on pieni muutos, mutta tämä on erittäin iso muutos siinä mielessä, että voimme käyttää näitä laajakaistahoituksia vielä myöhemmin, vuoden 2019 jälkeen.

Sipilän hallitushan jo myönsi helpotuksia laajakaistarakentamiseen markkinapuutealueille eli haja-asutusalueille siten, että tätä omavastuumatkaa lyhennettiin. Saadaan lähes talon seinään asti tuotua jo laajakaistaverkot muun muassa valokuituna. Tämä on erittäin tärkeää maaseutualueille, että saadaan nämä samat bisnesmahdollisuudet ja monet muut, mitkä meidän maaseudulla ovat, myös kansainväliseen vientiin ja yhteiseen tiedonvaihtoon. Valokuituverkot ovat tärkeitä myös siinä mielessä, että me voimme rakentaa sitä kautta 5G-teknologiaa ja 4G:täkin vahvistaa niillä alueilla, missä se ei toimi. Eli mobiiliverkonkin runkona tulee olla tämä vahva laajakaistaverkko.

On kyllä huoli siitä, että haja-asutusalueilla ei ole välttämättä näitä aktiivisia toimijoita, jotka ottaisivat sen rakentamisen vastuun. Vaikka siellä olisi halua ja tarvittaisiin laajakais-taverkkoa ja mahdollisesti rahoitusta, niin jotenkin vielä innostaisin näitä eri toimijoita, koska tässä rahoitusta on vielä jäljellä, näitten uusien laajakaistahankkeitten rakentamiseen. Se on erittäin tärkeää myös meidän maaseudun palveluitten näkökulmasta. Jos ajatellaan, että voidaan asua myöhempään ja pidempään omassa kotona, niin terveydenhuollon tsättivastaanoton ja muun teknologian ja analyysien hyväksikäyttö mahdollistaa myös tämän uuden terveydenhuoltorakenteen tätä kautta. Ottaisin myös huomioon sen, että kun nämä laajakaistaverkot on tehty, sitä kautta myös saadaan kiinteistöjen arvo säilymään näillä alueilla.

Tämä muutos tähän lakiin on perusteltu myös siitä näkökulmasta, että kun meillä on myös nämä hankkeet, että laitetaan sähköt maihin ja tehdään säävarmaa sähköverkkoa, niin voidaan myös käyttää sitten kuituverkon rakentamiseen näitä samoja ojia ja laittaa sa-

Punkt i protokollet PR 53/2018 rd

maan aikaan adventoon yhtä lailla nämä kuituverkot. Näittenkin yhteensovittaminen antaa mahdollisuuden vielä suunnitella ja toteuttaa näitä hankkeita pidempään kuin tämän 2019:n jälkeen.

Erinomainen tämä liikennevaliokunnan mietintö tästä asiasta.

16.13 Eero Reijonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Laajakaistarakentaminen haja-asutusalueille on äärettömän tärkeitä. Kaikki tiedämme, että tietoliikenneyhteydet muun muassa maatalouteen ovat ihan keskeisiä. Maatalous on kehittynyt voimakkaasti, ja siellä tarvitaan hyviä tietoliikenneyhteyksiä, ja sitä taustaa vasten nämä erinomaisen pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteet ovat erittäin hyvät ja liiketoimintakasvuypäristön rakentaminen digitaalisen liiketoiminnan avulla on erittäin kannatettavaa.

Tämän valiokunnan esityksen mukaisesti tämä määräaikojen poistaminen maksuhakemusten osalta muuttaa ja helpottaa hankkeitten tiukkaa toteuttamisaikataulua ja on erittäin hyvä asia. Minä nostan esille vain sen, onko tässä nyt huomioitu se, että tällä hetkellä on varsin paljon Suomessa hankkeita, jotka on osin toteutettu, mutta ne osakeyhtiöt tai sitten osuuskunnat ovat osittain suurissa vaikeuksissa, ja onko tässä huomioitu se, että myös niitä voitaisiin tämän esityksen mukaisesti tukea. Ihan tarkkaan en kyllä tästä valiokunnan mietinnöstä sitä saa auki, mutta tiedän, että Pohjois-Karjalassa esimerkiksi Rääkkylän kunnassa on suuria vaikeuksia tämän asian suhteen. Olisi tärkeää, että myöskin jatkossa yhteiskunta olisi mukana turvaamassa osin rakennettujen verkkojen toimintakyvyn, koska ei-hän siinä muuten ole mitään järkeä, että ne jäävät sitten toimimattomiksi.

16.15 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki hankkeet ja keinot, joilla pystytään edesauttamaan laajakaistan käyttöä, niin kuin tässä hallituksen esityksessä tehdään, ovat tervetulleita. Tämä mahdollistaa etätyön, mahdollistaa osaamisen, tiedon jakamisen, erilaiset palvelut. Pankkipalvelut on yksi esimerkki, mutta esimerkiksi kulttuuripalvelut on toinen. Laajakaista on jotain sellaista, mitä kirjapainotaito tai lukutaito oli aikanaan. Se on ihan ytimiin menevää infraa, jossa suomalaisten kannattaa olla kärjessä.

Samassa yhteydessä kannattaa muistuttaa siitä, että laajakaista mahdollistaa erilaisten digipalveluitten käytön, mutta miljoona suomalaista tarvitsee tukea digitaidon oppimiseen. Yli neljännesmiljoona yli 60-vuotiaista ei ole koskaan käyttänyt internetiä, ja tämä asettaa kyllä suuren haasteen kirjastoille, kansalaisopistoille ja vapaalle sivistystyölle, ja siihen kannattaa kyllä satsata tulevaisuudessa, että pidetään myös ikääntyvä väki mukana kehityksessä.

16.16 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tämä laajakaistahanke maaseudulle on kokonaisuudessaan erittäin tärkeä ja tervetullut asia. Olen kiitollinen siitä, että tämä homma on saatu aikoinaan liikkeelle. Tällä varmistetaan se, että koko Suomen voimavarat saadaan käyttöön. Eli Suomihan on äärettömän rikas monilta ominaisuuksiltaan, ja meidän luonnonvarat ovat hienot ja kaikkea vastaavaa, eliikkä työpaikkoja meillä Suomessa varmasti tulee jatkossakin paljon olemaan. Tärkeää on, että yhteydet pysyvät kunnossa. Tieliikenne on meille tärkeää, kaikki verkot ovat tärkeitä, ja laajakaista on yksi näistä tärkeimmistä verkoista, mitkä meillä ehdottomasti pitää olla kunnossa, jotta me saamme koko Suomen voimavarat käyttöön. Ja tämän avulla me voimme myöskin turvata meidän perustuslain mukaisen oikeuden, että jokainen saa valita asuinpaikkansa, saa asua siellä, missä haluaa.

Punkt i protokollet PR 53/2018 rd

Me olemme liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsitelleet tätä asiaa, ja ihanaa oli kyllä huomata se, että oli todella yksimielinen näkemys siitä, että tämä pitää viedä eteenpäin. Tässä lakiesityksessähän on kyse vain jo päätetyistä rahoista, eli nämä rahat on jo varattu, ja kun näitä rahoja ei ole keretty käyttää määräaikaan mennessä eikä tulla kerkeämään käyttää määräaikaan mennessä, niin ne pystytään nyt sitten käyttämään asianmukaisesti siinä ajassa, mikä olisi käytettävissä.

Maaseudulla näitten asioiden hoitaminen on ollut hidasta, koska tämän laajakaistarahoituksen tekemistä varten on pitänyt perustaa osuuskunta tai joku muu järjestelmä ja siellä on pitänyt ihmisille kertoa, mistä tässä koko hommassa on kysymys, miksei yhteiskunta ala heille rakentamaan, miksi heidän itsensä pitää alkaa nämä kaikki asiat tekemään. Miten tästä mennään eteenpäin? Näitä osuuskuntia tulee ehdottomasti auttaa tai muita organisaatioita, jotka ovat tämän rahoituksen hakeneet. Niitä tulee ehkä yhdistää. Pitää katsoa, miten niistä tulee ehkä kuntien toimintoja, tai pitää katsoa muita mahdollisuuksia.

Minä toivon tälle hankkeelle jatkoa myöskin tämän jälkeen, ja vaikka tässä puhutaan maaseudun hankkeista, niin kyllä monissa taajamissa myöskin tarvitaan apua näissä asioissa. Tämä hankehan on tarkoitettu koskemaan niitä alueita, missä ei ole olemassa markkinaehtoista toimintaa, mutta näyttää siltä, että jotta me saisimme koko Suomeen nämä palvelut käyttöön, niin täytyy tehdä ehkä vielä löysempiäkin kuvioita, joilla todellakin kaikki suomalaiset voisivat saada mahdollisuuden käyttää laajakaistapalveluita.

16.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä laajakaistalain muutos on äärimmäisen hyvä. On nimenomaan otettu ihan järki käteen tässä mietinnössä ja ajateltu asiaa joviaalisti, eli laitetaan nyt olemassa olevan lain mukaisesti rahat sillä keinoin käyttöön maksimaalisesti, että rahoitushakemuksen voi tehdä vielä myöhemminkin, ja tämän vuoden loppuun taisei olla se aika, jolloin voi näitä uusia hankkeita lähteä hakemaan. Ilomantsin kuntaan, kotikuntaani, rakennettiin tämä laajakaistaverkko muutama vuosi sitten, ja kokemuksesta tiedän sen, että se on iso ponnistus mutta ehdottomasti kannattava.

Tässä laajakaistakeskustelussa, kun valokuitutekniikasta keskustellaan, ihmettelen sitä keskustelua, kun puhutaan suurella äänellä siitä, että langaton verkko pystyy tyydyttämään sen tarpeen. Se ei pidä paikkaansa. Olen monessa tapauksessa käynyt sellaisissa kunnissa, missä tätä langatonta verkkoa on kehitetty maaseutualueella, ja käytännössä se välitysnopeus, millä ne toimivat sitten, kun on ruuhka-aika, on suurin piirtein niin, että normaalit kännykällä tapahtuvat hommat pystyy tekemään mutta se, missä vaaditaan laajakaistaa, nopeaa yhteyttä, ei onnistu.

Eli käytännössä on tämä tekniikka, valokuitutekniikka sellainen, että ne langattomat yhteydet, jotka kaikkialla Suomessa pelaavat hyvin, vaativat ehdottomasti sen, että näiden linkkimastojen välillä on valokuituyhteys. Muuten tekniikka ei pelaa kunnolla. Se on ensimmäinen raja-arvo, joka on ylitettävä, jotta laajakaistaverkko, yleensä nämä langattomat yhteydet pelaavat. Mutta sitten jos käydään kauppaa, tehdään suunnittelutöitä, jos on esimerkiksi insinööritoimisto tai rakennustoimisto tai mikä tahansa kunta, kauppa, pankki, apteekki, ehkä tyypillisimmillään joku tuollainen metallikoneistamo, jossa käytetään näitä CAD-ohjelmia, niin ne ovat niin valtavan suuria tietokantoja, että ilman valokuituyhteyttä, jos jää langattoman verkon varaan, siitä ei tule yhtään mitään. Ja jokaiselle meille tuttu asia, laskujen maksaminen etäyhteyden kautta: jos pelkällä langattomalla laajakaistalla sen tekee, sattuu ruuhka-aika olemaan, vaikka samalla alkaa Ruotsi–Suomi-jääkiekko-ottelu, kun porukat ryntäävät nettiin, niin se tarkoittaa käytännössä sitä, että langattomalla laaja-

Punkt i protokollet PR 53/2018 rd

kaistalla siitä hommasta ei tule mitään, kun käyttäjiä on niin paljon ja vapaata kaistaa ei ole enää olemassakaan.

Sen takia toivon, arvoisa puhemies, että tämän erinomaisen lain yhteydessä, jota nyt mietinnön muodossa viedään eteenpäin ja joka saa järkevän lopputuloksen tässä mietinnössä, ajettaisiin tulevalla rakennerahastokaudella tässä maassa — kuka sitten se seuraava ministeri onkaan, seuraavan hallituksen elinkeinoministeri tai sitten maa- ja metsätalousministeri, koska senkin toimialaa nämä asiat vähän koskevat — sinne Euroopan unioniin näihin koheesiorahastoihin semmoinen pykälä, että näitä koheesiorahoja voitaisiin käyttää laajakaistojen rakentamiseen koko maahan. Sen parempaa aluekehitysprojektia kuin se, että rakennetaan nopeat valokuituyhteydet koko maahan, ei ole. Tämä on täysin kilpailuneutraali hanke, olkoon vaikka yksittäinen mökinmummo sitä laajakaistaa käyttämässä eli katsomassa vaikka televisiota. Digiverkkohan loppuu meiltä lähiaikoina. Tämän takia toivon, [Puhemies koputtaa] että tämä asia otetaan vakavasti ja katsotaan myös tulevaisuuteen eli seuraavaa rakennerahastokautta.

16.22 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, hyvä tieverkko ja laajakaistayhteydet ovat elintärkeitä suomalaiselle maaseudulle, ja meillähän on maakunnissa myös metallifirmoja ja muuta yrityselämää, jotka tarvitsevat liike-elämäänsä tätä laajakaistaverkkoa.

Tämän tukiohjelman tavoitteenahan on ollut edistää nimenomaan laajakaistaverkkojen rakentamista niillä alueilla, missä on vaikea saada rakennettua pelkästään kaupallisin perustein tätä verkkoa. Ja todellakin, vaikka merkittävästi on käytetty ja tukea on myönnetty 55,8 miljoonaa euroa, niin myöntämätöntä tukea on vajaa 20 miljoonaa euroa. Nyt tälle annetaan jatkoaikaa, niin että voidaan uusien hankkeiden tukihakemuksia jättää vuoden 2018 loppuun mennessä, mutta tarvittaessa myöhemmin voidaan täydentää. Tämä on siinä mielessä merkittävää, että saadaan vielä liikkeelle näitä hankkeita.

Itse olen myös valokuitumies. Vaikka meillä on jo langatonta verkkoakin, 5G:täkin, siellä on haippia — kun toimisi 3G ja 4G:kin, niin se olisi hyvä — niin ennen kaikkea sanoisin niin, että kun puhutaan esimerkiksi viihteen suoratoistoista ja muista, mitkä täyttävät tätä verkkoa, niin kyllä me tarvitsemme nimenomaan valokuitua, ja se on sen työn ja yrityselämän kapasiteetin kannalta erittäin tärkeää.

Meillä oli tosiaan yksimielinen mietintö tästä liikenne- ja viestintävaliokunnassa, ja olen tyytyväinen, että tämä jatkoaika nyt saatiin.

En osaa vastata ihan tarkkaan tuohon, miten näitä vaikeuksissa olevia yhtiöitä tulisi auttaa. Tämä tuki on lähinnä uusille yrityksille, uusille laajakaistahankkeille, mutta sen tulee tulevaisuus näyttämään esimerkiksi maakuntien osalta, onko siellä sitten sitä kapasiteettia myös auttaa näitä jo vaikeuksissa olevia nykyisiä laajakaistayhtiöitä.

16.24 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Halusin muutaman sanan vielä sanoa siitä, mikä ero on langattomalla laajakaistalla ja kiinteällä laajakaistaverkolla. Langan laajakaista on sinänsä ihan hyvä, mutta siitä voi sanoa kyllä, että se on vähän niin kuin leikkikalulla värkättäisiin, eli silloin kun halutaan tehdä oikealla lailla töitä ja olla tasa-arvoisia koko maassa, niin kyllä meillä pitää olla se oikeanlainen laajakaista olemassa.

Olen niitä onnellisia ihmisiä, jotka ovat päässeet syrjäseudulla asuvana tämmöisen oikean laajakaistan piiriin. Minä voin sanoa sen nytten todella omasta kokemuksestani, että minun lapseni ovat aivan tasa-arvoisia lapsia kaikkien Suomen muitten lasten kanssa, jot-

Punkt i protokollet PR 53/2018 rd

ka asuvat taajamissa tai ihan missä päin maailmaa tahansa, koska minun lapseni saavat yhteyden kaikkialle. He saavat kaikkea tietotaitoa, sivistystä, osaamista, yhteyksiä kaikkialle, ja kaikki on vain tämän oikean laajakaistan ansiota. Minä toivon todella, että me mahdollistaisimme kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden elää.

Miten sitten jatkossa? Jatkossa toivon, että hyvin pikaisesti aloitettaisiin jo seuraavalla hallituskaudella suunnittelemaan uutta hanketta, miten tätä asiaa aletaan tekemään, niin että kunnolliset palvelut ovat saatavissa kaikkialle.

16.25 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Kuten edustaja Alatalo aloittikin juuri, laajakaistat ja myös tiet ovat tärkein yhteysverkko maaseudulla, ja näin se on.

Noihin laajakaistarahoituksiin vielä lisäisin, että nyt tässähän on rahoitusmahdollisuuksia myös tämän hallituksen omarahoituksen kautta, niin myös Leader-rahituksen kautta. Nämä rahoituslähteet ovatkin käyneet sitten ely-keskuksen kautta. Toivon niitten yhdistelmää ja joustavuutta siinä.

Toinen, mikä siellä on ollut pullonkaulana, on ollut myös sitten saada lupa näitten laajakaistarakenteitten tekemiseen. Myös sitten esimerkiksi tienvarsiin olevien lupien hinta on huomattavasti noussut ja tuonut lisäkustannuksia ja sitä kautta myös haitannut. Toivon tähänkin rahoitukseen mutta näihin Leader- ja muihinkin rahoituslähteisiin semmoista joustavaa käsittelyä, tietenkin lain puitteissa, mutta virkamiehille rohkeutta tehdä isoja päätöksiä. Nämä laajakaistahankkeet ovat miljoonaluokan hankkeita, joissa alueen yritykset tai alueen yhteisöt ottavat merkittävän riskin niitä rakentaessaan. Tietenkin asukkaat ovat siinä vielä mukana.

Tämä esitys tästä määräajan poistamisesta on todella erinomainen, että voidaan tehdä joustavasti näitä töitä vielä senkin jälkeen, kun rahoituksen päivämäärä on mennyt niin sanotusti umpeen.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 46/2018 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.